

STUDIU DE CAZ: HOLOCAUSTUL

scoalacool.ro

Antisemitism

Antisemitismul a fost prezent în Europa încă din perioada Evului Mediu, evreii (denumiți „*semiți*” sau de „*rasă semitică*”), fiind considerați cauza sau țapul ispășitor pentru majoritatea problemelor epocii ⇒ prigoană și pogrom (atac violent, neprovocat, asupra evreilor, cu acordul autorităților).

Naziștii, adepții teoriei conspiraționiste a „*cuțitului înfipt în spate*”, au pus înfrângerea din Primul Război Mondial pe seama unui complot al comunității evreiești ⇒ antisemitismul a devenit o parte centrală a ideologiei regimului lui Adolf Hitler.

Conform doctrinei naziste, descrisă de Adolf Hitler în lucrarea *Mein Kampf*, rasa germană (sau ariană), pentru a se dezvolta, avea nevoie de *Lebensraum*, care putea fi obținut în Europa de Est, pe seama slavilor (considerați a fi subumani), persecutarea și exterminarea fizică a evreilor, romilor, persoanelor cu dizabilități fizice și psihice, opozanților de stânga ai regimului, minorităților sexuale și religioase, și oricine a fost considerat o amenințare pentru „*puritatea rasială*” a poporului german.

Evrei acuzați că au răspândit ciurma sunt arși pe rug (Germania, secolul al XV-lea)

Reprezentanți ai rasei ariene

Oceanul
Atlantic

Al Treilea Reich, bazat pe politica de *Lebensraum*

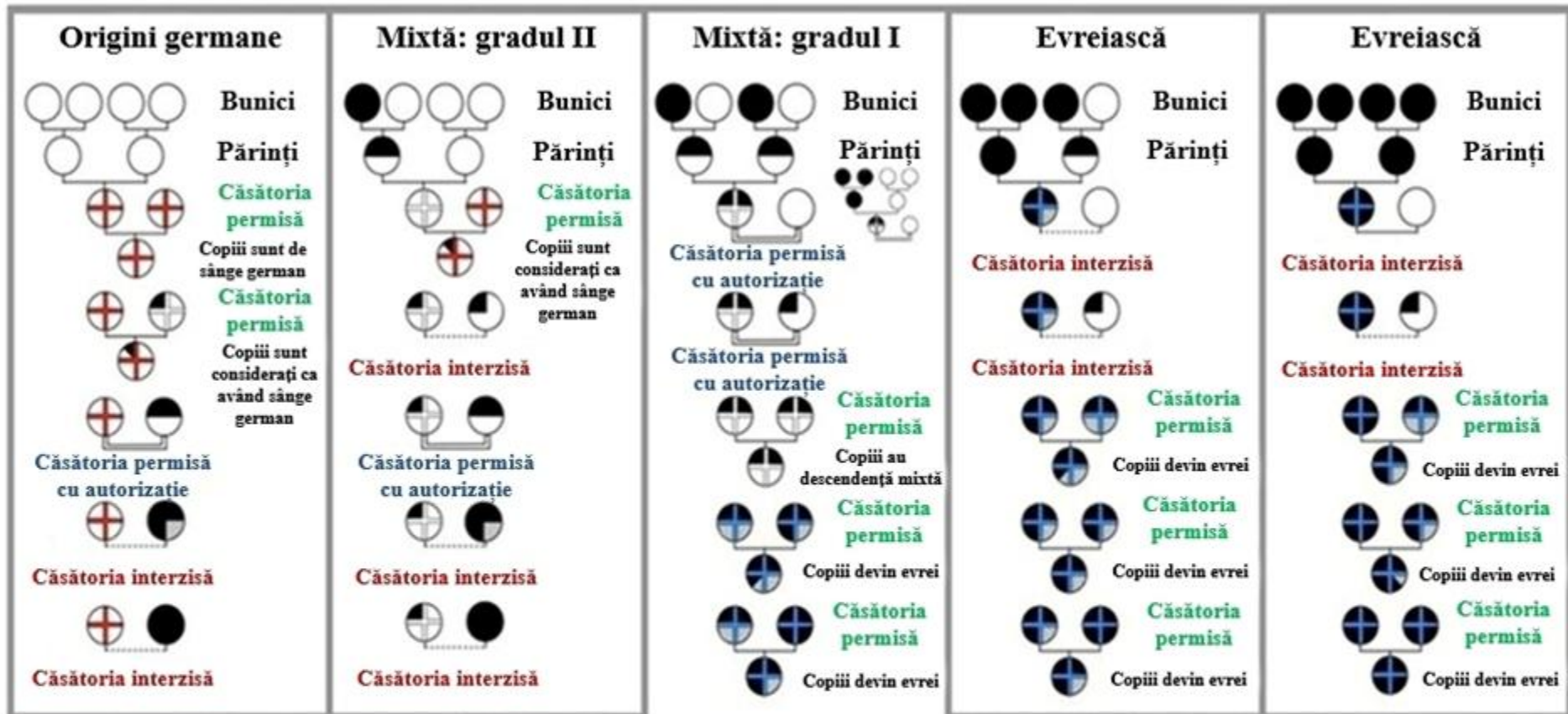
Antisemitism

15 septembrie 1935 - adoptarea Legilor de la Nürnberg, prin care evreilor li s-a retras cetățenia germană, fiind considerați semiți toți cei care au avut un bunic evreu („*o picătură de sânge evreiesc*”), și interzicerea căsătoriilor între germani, evrei și romi.

9-10 noiembrie 1938 - a avut loc *Kristallnacht* (din limba germană: „*Noaptea de Cristal*”): germani de rând și membri ai organizațiilor paramilitare naziste SA (*Sturmabteilung* = „*Batalioanele de asalt*”) și SS (*Schutzstaffel* = „*Eșalonul de protecție*”) au agresat evrei și au devastat magazinele acestora ⇒ 200 sinagogi distruse, 100 evrei uciși, iar 30.000 au fost trimiși în lagăre de concentrare.

20 ianuarie 1942 - în cadrul Conferinței de la Wannsee, liderii naziști Reinhard Tristan Eugen Heydrich, Heinrich Luitpold Himmler și Otto Adolf Eichmann au adoptat „*soluția finală*”, exterminarea celor peste 7 milioane de evrei din Europa Centrală și de Est.

Legile de la Nurnberg

Legendă

Origini germane		Apartine sângelui german și comunității poporului, poate deveni cetățean al Reich-ului
Mixtă: gradul II		Apartine doar comunității poporului, poate deveni cetățean al Reich-ului
Mixtă: gradul I		Apartine doar comunității poporului, poate deveni cetățean al Reich-ului
Evreiască		Apartine sângelui evreiesc și comunității poporului, nu poate deveni cetățean al Reich-ului
Evreiască		Apartine sângelui evreiesc și comunității poporului, nu poate deveni cetățean al Reich-ului

Cazuri speciale care implică origini mixte de gradul I

Legea Cetățeniei Reich-ului (15 septembrie 1935)

Acordarea cetățeniei Reich-ului se face individual

Legea pentru protejarea sângelui și onoarei germane (15 septembrie 1935)

Căsătoriile existente nu sunt afectate

Noaptea de Cristal (Germania, 9-10 noiembrie 1938) - colaj

**Reinhard Tristan Eugen
Heydrich**

**Heinrich Luitpold
Himmler**

**Otto Adolf
Eichmann**

Holocaust

1933-1945 - naziștii au pus în aplicare politica antisemită: evreii au fost obligați să poarte un semn distinctiv (Steaua lui David), au fost închiși în lagăre de concentrare și de muncă forțată, au fost izolați în ghetouri (cartiere destinate exclusiv evreilor) și, în cele din urmă, trimiși în lagăre de exterminare:

I. Lagărele de concentrare - localizate în Germania și Europa ocupată de naziști, centre de detenție și de muncă forțată: Dachau (primul lagăr de concentrare, construit pentru opozații politici „*de stânga*”, polonezi, ruși, imigranți africani și prizonieri de război), Lichtenburg, Oranienburg, Bergen-Belsen, Sachsenhausen, Buchenwald, Flossenburg, Neuengamme, Ravensbruck (lagăr pentru femei) și Mittelbau-Dora (Germania); Stutthof și Gross-Rosen (Polonia); Theresienstadt (Cehia); Westerbork (Olanda); Drancy (Franța).

II. Lagărele de muncă forțată - înființate în statele ocupate de Germania, cu scopul de a exploata prizonierii de război: Natzweiler-Struthof (Franța); Mauthausen (Austria); Stutthof, Auschwitz-Birkenau, Gross-Rosen și Plaszow (Polonia); Riga-Kaiserwald (Letonia); Janowska (U.R.S.S.).

Familie de evrei (Germania, 1941)

Lagărele naziste din Europa

- ★ Capitale
- ☘ Lagăre de concentrare
- ☠ Lagăre de exterminare

Marea Nordului

Marea Baltică

DANEMARCA

SUEDIA

LETONIA

FEDERAȚIA RUSĂ

LITUANIA

FEDERAȚIA RUSĂ

BELARUS

Gdansk

Stutthof

Minsk

Koldichevo

Baranovici

POLONIA

Bialystok

Westerbork

Hamburg

Neuengamme

Ravensbruck

Bergen-Belsen

Sachsenhausen

Hanovra

Berlin

Chelmno

Varșovia

Treblinka

Sobibor

Nordhausen

Mittelbau-Dora

Buchenwald

Weimar

Wroclaw

Lodz

Lublin

Majdanek

Belzec

UCRAINA

LUXEMBURG

Flossenburg

Theresienstadt

Praga

Gross-Rosen

Ostrava

Auschwitz

Cracovia

Plaszow

Liov

Janowska

FRANȚA

Strasbourg

Nurnberg

Natzweiler

Dachau

Munchen

Linz

Mauthausen

Viena

Sered

Bratislava

Miskolc

Gyor

Budapesta

REPUBLICA MOLDOVA

ELVEȚIA

AUSTRIA

SLOVACIA

UNGARIA

ROMÂNIA

ITALIA

SLOVENIA

Arbeit macht frei (din limba germană: „Munca te eliberează”), proverb german care îi întâmpina pe evreii trimiși în lagăre

Vedere aeriană asupra lagărului de concentrare de la Dachau (Germania, 1945)

Prizonieri sovietici, goi și flămânzi, eliberați de forțele Aliate din lagărul de muncă forțată din Mauthausen (Austria, mai 1945)

Holocaust

III. Ghetourile (peste 1000) - construite în Polonia și Europa de Est: Radomsko, Gorlice, Pabianice, Lowicz, Bedzin, Plock, Varșovia (cel mai mare ghetou, a găzduit peste 400.000 de evrei), Otwock, Tomaszow Mazowiecki, Zamosc și Brzesko (Polonia); Grodno și Pinsk (Belarus); Kovno (Lituania).

IV. Lagărele de exterminare - apărute după anul 1942 pe teritoriul Poloniei, moartea fiind cauzată de camerele de gazare (monoxid de carbon și Zyklon B), tortură, înfometare, boli, extenuare și experimente medicale efectuate pe deținuți (medicul Josef Rudolf Mengele, „Îngerul Morții” de la Auschwitz-Birkenau, a efectuat experimente medicale fără anestezie): Auschwitz-Birkenau (1.1 milioane victime), Treblinka (800.000 victime), Belzec (600.000 victime), Chelmno (320.000 victime), Sobibor (250.000 victime), Janowska (200.000 victime) și Majdanek (80.000 victime).

Ghetourile din Europa de Est (1941-1942)

★ Ghetou

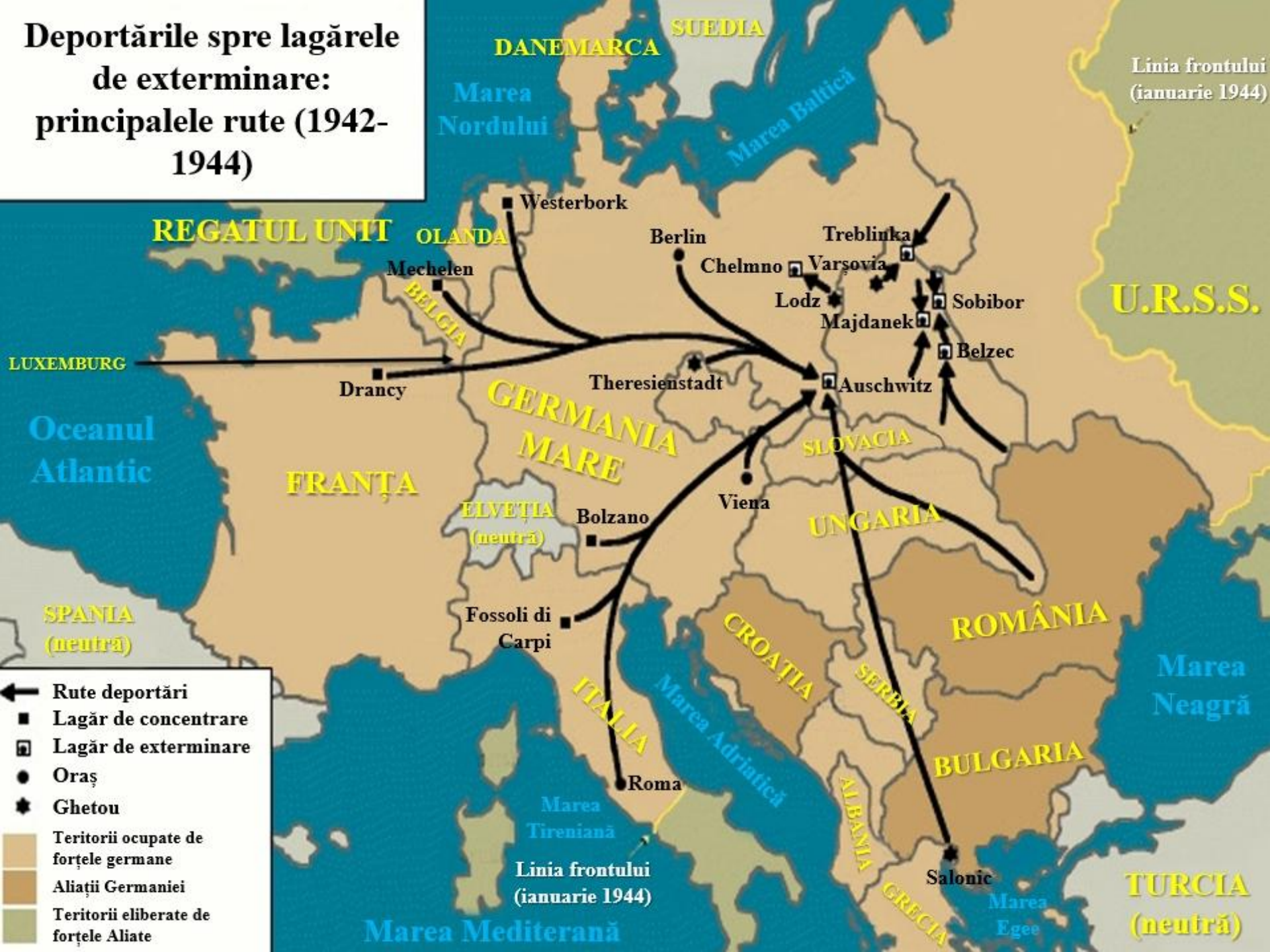

Intrarea în ghetoul din Varșovia (Polonia, 1941)

Zidul care desparte ghetoul evreiesc de restul orașului Varșovia (Polonia, 1940)

Deportările spre lagărele de exterminare: principalele rute (1942-1944)

Oseminte umane descoperite în lagărul de exterminare de la Majdanek (Polonia, 1945)

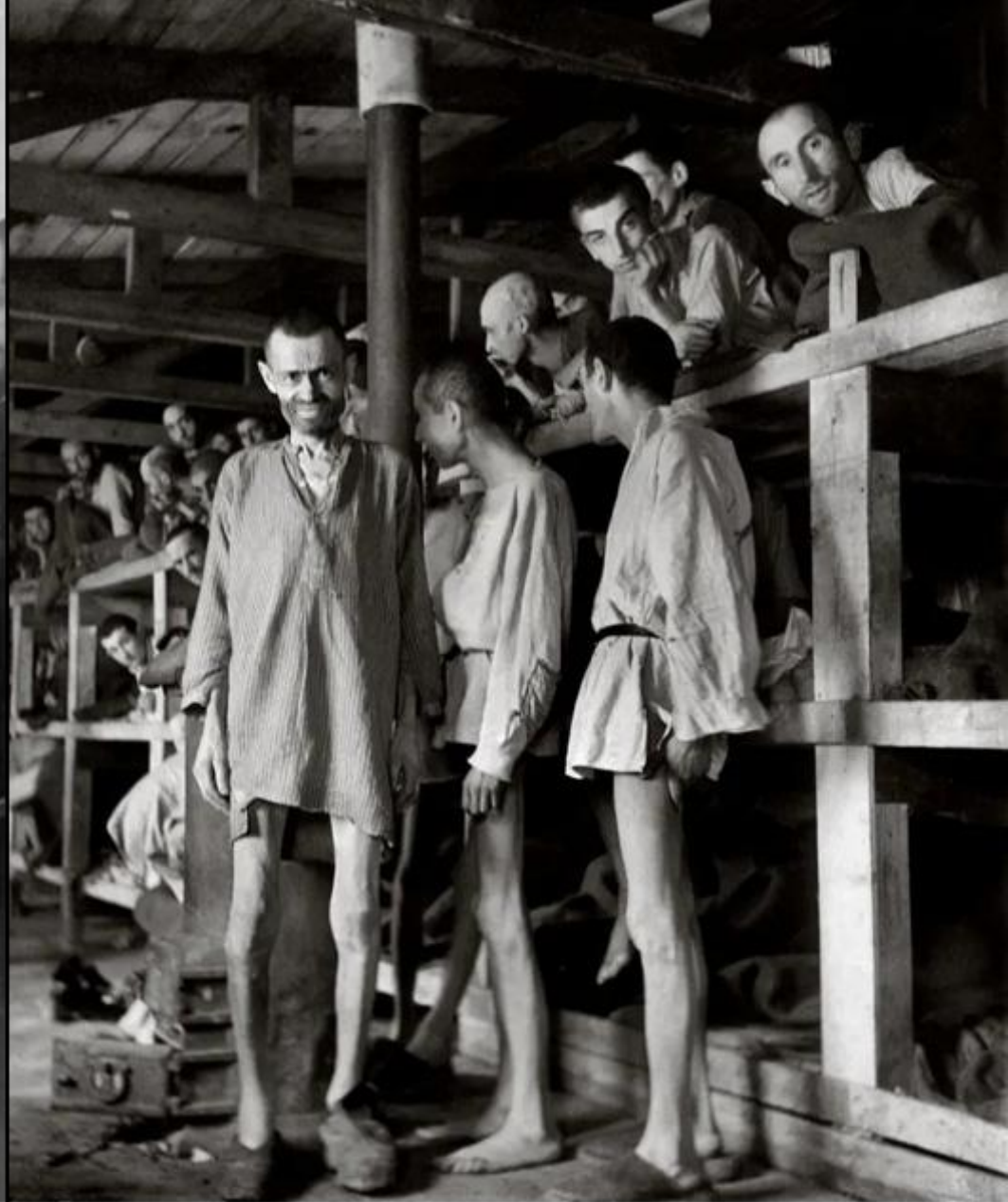
Rămășițe umane descoperite în crematoriul unui lagăr de exterminare (1945)

Bagajele victimelor din lagărul de exterminare de la Auschwitz-Birkenau (Polonia, 1945)

Un medic sovietic examinează un supraviețuitor al lagărului de exterminare de la Auschwitz-Birkenau (Polonia, 1945)

Supraviețuitori din lagărul de muncă forțată de la Buchenwald (Germania, aprilie 1945)

„Soldați SS înarmați, jandarmi și poliția albastră au umblat prin oraș în căutare de evrei. Evreii au fost adunați în piață. Au fost scoși din casele lor, din hambare, beciuri, mansarde și celelalte locuri de ascunzătoare. Toată ziua s-au auzit sunete de împușcături. Uneori s-au aruncat grenade în beciuri. Evreii au fost bătuți și loviți; nu s-a făcut nici o diferență între bărbați, femei sau copii mici. Toți evreii vor fi împușcați. Între 400 și 500 au fost omorâți. Polonezii au fost obligați să-nceapă săparea mormintelor în cimitirul evreiesc. Din informațiile pe care le-am primit, 2000 de persoane sunt încă în ascunzători. Evreii arestați au fost încărcați într-un tren din gară pentru a fi mutați într-o locație necunoscută. A fost o zi îngrozitoare. Nu pot descrie tot ceea ce s-a petrecut. Nu vă puteți imagina barbaria germanilor. Sunt complet distrus și nu pot să mă regăsesc.“

(Zygmunt Klukowski, Jurnal din anii ocupației 1939-1944)

„În lagărele de concentrare totul a fost greu, dureros de greu. Și să flămânzești ani de zile, și să fii schingiuit zilnic, și să n-ai unde și cu ce te spăla, și să porți saboți în picioarele goale, pline de răni, și să nu mai știi nimic de ai tăi, și să muncești ca un sclav. Și să fii cobai pentru experiențe. A fost enorm de greu să trăiești și aproape imposibil să supraviețuiești.“

(Oliver Lustig, Mărturii din iadul de la Auschwitz)

„La 6 dimineața, am fost trezit brusc dintr-un somn adânc. La raport pentru o execuție. Bine, deci o să fac pe călăul, apoi pe groparul, de ce nu. (...) Am fost desemnat țintaș și trebuia să împușc orice evadat. Am condus un kilometru de-a lungul drumului în afara orașului, apoi am făcut dreapta într-o pădure. Am fost doar șase la acel moment și a trebuit să găsim un loc potrivit să-i împușcăm și să-i îngropăm. După câteva minute am găsit un loc. Candidații la moarte s-au adunat cu lopețile ca să-și sape propriile morminte. Doi dintre ei plângeau. Ceilalți au avut cu siguranță un curaj incredibil. (...) Ciudat, sunt complet indiferent. Fără milă, fără nimic. Așa stau lucrurile, apoi se termină totul.“

(Felix Landau, Scrisorile de dragoste ale unui criminal nazist din Lemberg și Drohobycz)

BIBLIOGRAFIE

1. Ghețău, Gheorghe Florin, Ghețău, Olenca Georgiana, *Istorie: Manual pentru clasa a VII-a*, Editura Aramis, București, 2019.
2. Ochescu, Maria, *Istorie: Manual pentru clasa a VII-a*, Editura Art Klett, București, 2020.
3. Stoica, Stan, Becheru, Dragoș Sebastian, *Istorie: Manual pentru clasa a VII-a*, Editura CD Press, București, 2019.
4. Gheorghe, Maria Mariana, Săvuță, Irina Ema, Soare, Aurel Constantin, *Istorie: Manual pentru clasa a VII-a*, Editura Litera, București, 2024.
5. Beevor, Antony, *Al Doilea Război Mondial*, Editura RAO, București, 2015.
6. Roberts, Andrew, *Furtuna războiului. O nouă istorie a celui de-al Doilea Război Mondial*, Editura Litera, București, 2020.
7. Stone, Norman, *Al Doilea Război Mondial: o scurtă istorie*, Editura Litera, București, 2022.
8. Johnson, Paul, *O istorie a evreilor*, Editura Humanitas, București, 2019.
9. Imagini: Google Images (domeniul public).

Vă mulțumim pentru atenție!

ȘCOALA COOL
EDUCAȚIE PRIN CONȚINUT

